

Virginia típusú dohányfajták összehasonlító vizsgálatának eredményei

2004 - 2012

VARGA LAJOS

Agroport-D Kft.

BEVEZETÉS

A dohánytermesztéshez a termesztők számára a termőterület nagyságától függetlenül megfelelő számú, jó termőképességgel és minőséggel rendelkező fajta szükséges.

Ezt az igényt az AGROPORT-D Kft. (korábban AGROTAB Kft.) nemesítői munkájával igyekszik kielégíteni.

Magyarországon jelenleg döntően hazai előállítású fajták vannak köztermesztésben. Ezt részben a korábbi években, részben a napjainkban folyó intenzív nemesítői munka teszi lehetővé.

A fajta előállítás egy permanens folyamat, mely hosszú és következetes munkát igényel. A folyamatos nemesítői munkát a kórokozó populáció összetételének, másrészt a dohánytermesztés körülményeinek változása teszi szükségessé.

A folyamatos fajta előállítást az is indokolja, hogy a termesztők és a gyártók által elvárt és kívánatosnak tartott valamennyi tulajdonság egy adott fajtába történő optimális szintű beépítése – a nemesítési törekvések ellenére – lehetetlen. Így minden előállított fajta kompromisszum eredménye.

Nemesítési munkánk gyakorlatnak átadható eredményeit már számos kiadványban, bemutatón, üzemi kísérletben ismertettük. A fajták összehasonlító vizsgálatáról, értékeléséről az elmúlt években a saját és a MADOSZ honlapján jelentettünk meg adatokat.

Jelen munkánkban virginia típusú államilag elismert fajtáinkkal és két fajtajelölttel végzett kisparcellás, módszeres kísérletünk 2012. évi eredményeiről számolunk be. A fajták eredményeinek jobb összehasonlíthatósága és értelmezhetősége érdekében a 2004-2011. évek adatait is közöljük.

A KÍSÉRLETI KÖRÜLMÉNYEK RÖVID ISMERTETÉSE

A vizsgálatokat 2004 és 2006 között pallagi kutató telepünkön, csernozjom jellegű homoktalajon végeztük. A vizsgálatba vont termőhely talaja közepesen savanyú, meszet a szántott rétegben nem tartalmazott. A humusztartalom a hazai kategóriák szerinti besorolás alapján „megfelelő”, az AL-P₂O₅ és az AL-K₂O tartalom pedig „jó-igen jó” ellátottságra utalt. A 2007-es évtől kezdődően kísérleteinket Pallagtól 6 km-re a Gáspár György kertben állítottuk be. A kísérlet talaja csernozjom jellegű homok, hasonlóan a pallagi területhez. A talaj mésztartalma a szántott rétegben alacsony, gyengén savanyú kémhatású, humusztartalma „közepes”, foszfor és kálium ellátottsága „jó”.

A 2004-2011 között felhasznált műtrágya hatóanyagok mennyisége az alábbi intervallumokban változott: N: 0-45 kg/ha, P₂O₅: 0-114 kg/ha, K₂O: 48-185 kg/ha. 2012-ben N: 40 kg/ha, P₂O₅: 0 kg/ha, K₂O: 140 kg/ha került kijuttatásra. Az elővetemény tritikálé volt.

A 2012. év az ültetést követő hónapok, május és június, a dohánytermesztés szempontjából kedvezőek voltak, jó csapadékellátottsággal. Ezt követően egy rendkívül meleg és csapadékhiányos időszak következett, rekord közeli számú kánikulai nappal. A csapadékhiány a betakarítás végéig kitartott. Júliusban – augusztusban folyamatosan öntöztünk, 20 mm vizet juttatunk ki öntözési fordulónként, az 5 forduló alatt összesen 100 mm-t.

A kísérlet elrendezését és a kísérletben szereplő fajták kiválasztását a korábbi évek metodikájához igazítottuk. A kisparcellás kísérleteket négy ismétlésben, 50 töves parcellákon állítottuk be három általunk nemesített, államilag elismert virginia fajttal (Hevesi 9, Hevesi 17, Hevesi 19), két fajtajelölttel (Hevesi 20 és Vj 21) és a PVY fogékony Virginia Delcrest kontrollal.

A kísérleti területen bakhátműveléses agrotechnikát alkalmaztunk (gépi ültetés, mechanikai gyomirtás, tetejezés, kacsmentesítés) minimális növényvédelem mellett. A betakarítást az érési ütemnek megfelelően 4 alkalommal végeztük. Minden fajta törésenkénti levélszárának szárítása egy szárítóban történt, a szárítási rezsimet a Hevesi 19 átlagához igazítva.

A vizsgálatok folyamán minden, a nemesítési célkitűzésben meghatározott tulajdonságot értékeltünk, de jelen közleményünkben csak a gyakorlati termesztés szempontjából fontos adatokat közöljük.

2012-ben a burgonya y vírusnyomás a kísérleti területen rendkívül alacsony volt, melyet jól mutat a Coresta vírusvizsgálati kísérletben szereplő fogékony dohányfajta átlagában a mindössze 22 %-os, míg a rezisztens fajta 0 %-os átlagos PVY fertőzöttsége.

A VIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

A termesztés számára fontos adatokat táblázatokba rendezve közöljük, szöveges értékelés nélkül. A gyakorlat számára érdekes adatokból összesen öt táblázatot készítettünk, melyek közül háromban az elmúlt évek kísérleti eredményeit is közöljük. Ezek információt szolgáltatnak virginia típusú fajtaink száraz- és zöldsúly alakulásáról (1. táblázat), a fajta termelői minőségéről (2. táblázat) és burgonya y vírus fertőzöttségről (3. táblázat). A 4. és az 5. táblázat virginia típusú fajtaink betegség ellenállóságáról és főbb agronómiai tulajdonságairól tájékoztat a korábbi évek vizsgálati eredményeinek figyelembe vételével.

1. táblázat Virginia típusú fajta zöldsúly és szárazsúly alakulása, Debrecen-Pallag (2004-2006), Gáspár György kert (2007-2012)

Fajta	Zöld és szárazsúly [t/ha]								
	2004	2005 ²	2006	2007 ³	2008	2009	2010	2011	2012
Hevesi 9	15,2 / 2,8	14,3 / -	18,9 / 4,4	17,6 / 3,2	22,5 / 3,7	17,3/3,0	22,3/2,8	23,2/3,9	16,4/2,9
Hevesi 17	17,6 / 2,9	13,0 / -	17,9 / 3,9	17,2 / 3,4	20,4 / 3,8	17,0/3,2	23,7/3,0	22,4/3,9	16,8/3,0
Hevesi 19	18,0 / 3,1	14,3 / -	21,7 / 4,2	19,9 / 3,4	23,5/3,4 ⁴	17,5/3,0	21,6/2,7	23,9/3,8	18,6/2,9
Hevesi 20 ¹	15,6 / 2,8	12,6 / -	20,8 / 4,8	16,5 / 3,3	18,2 / 3,0	15,0/2,8	22,7/2,8	21,0/3,4	18,2/3,3
Vj 21 ¹	-	-	-	-	-	-	23,9/3,0	25,6/3,5	18,8/3,0

¹ Fajtajelölt

² Zöldsúly adatok (erősen talajfoltos területen, csak tájékoztató adatok)

³ Erősen heterogén, talajfoltos területen

⁴ Szárítási hiba miatti szárazsúlyvesztés, csak tájékoztató adat

2. táblázat Virginia típusú fajta termelői minősége, Debrecen-Pallag (2004-2006), Gáspár György kert (2007-2012)

Fajta	Bv+B1 válogatási osztály aránya [%]								
	2004	2005	2006	2007 ²	2008	2009	2010	2011	2012
Hevesi 9	84,4	96,4	57,0	33,9	89,8	97,4	47,7	88,5	100,0
Hevesi 17	85,9	84,4	66,8	40,8	80,4	93,1	53,4	85,6	97,7
Hevesi 19	84,5	84,9	68,9	61,8	95,2	81,6	54,6	74,7	99,8
Hevesi 20 ¹	84,4	79,7	64,2	43,6	95,0	75,6	49,9	90,9	99,2
Vj 21 ¹	-	-	-	-	-	-	67,3	77,6	98,5

¹ Fajtajelölt

² Erősen heterogén, talajfoltos területen

3. táblázat Virginia típusú fajták PVY fertőzöttsége a tenyészidő végén, Debrecen-Pallag (2004-2006), Gáspár György kert (2007-2012)

Fajta	Burgonya y vírus fertőzöttség [%]								
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
V. Delcrest ¹	81,2	24,3	0	14,4	84,0	19,5	12,6	77,5	13,2
Hevesi 9	5,8	0,5	0	0	14,0	1,0	0	1,4	0,5
Hevesi 17	0,5	1,0	0	0	9,0	0,3	0	1,0	0
Hevesi 19	2,3	0	0	0	9,0	0,5	1,0	1,9	0
Hevesi 20 ²	5,6	0	0	0	28,0	2,0	1,0	6,3	0
Vj 21 ²	-	-	-	-	-	-	0,5	0,9	0

¹ PVY fogékony kontroll

² Fajtajelölt

4. táblázat Virginia típusú dohányfajták betegség ellenállósága

Fajta	Betegségekkel, vírusokkal szembeni ellenállóképesség minősítése				
	burgonya y vírus	dohány mozaik vírus	fekete gyökér-rothadás	alternária	peronoszpóra
Hevesi 9	jó	fogékony	közepes	közepes	közepes
Hevesi 17	nagyon jó	fogékony	közepes	közepes	közepes
Hevesi 19	nagyon jó	fogékony	közepes	közepes	közepes
Hevesi 20 ¹	közepes	nagyon jó	közepes	közepes	közepes
Vj 21 ¹	nagyon jó	fogékony	közepes	közepes	- ²

¹ Fajtajelölt

² nem ismert

5. táblázat Virginia típusú dohányfajták főbb agronómiai tulajdonságainak összefoglalása

Fajta	Érés idő	Talajigény	N igény	Száríthatóság
Hevesi 9	Korai	Könnyű szerkezetű, közepes tápanyag szolgáltató talajok	Közepes, illetve valamivel magasabb N adagot igényel	Könnyen színesedik, leburnulásra nem hajlamos
Hevesi 17	Korai	Könnyű szerkezetű, közepes tápanyag szolgáltató talajok	Mérsékelt közepes N adagot igényel	Az érett anyag könnyen színesedik
Hevesi 19	Korai	Könnyű szerkezetű, közepes tápanyag szolgáltató talajok	Közepes, illetve valamivel magasabb N adagot igényel	Könnyen színesedik, leburnulásra nem hajlamos
Hevesi 20 ¹	Korai	Könnyű szerkezetű, közepes tápanyag szolgáltató talajok	Közepes N adagot igényel	Az érett anyag könnyen színesedik
Vj 21 ¹	Korai	Könnyű szerkezetű, közepes tápanyag szolgáltató talajok	Közepes, illetve valamivel magasabb N adagot igényel	Az érett anyag könnyen színesedik

¹ Fajtajelölt

ÖSSZEFOGLALÁS

A szerző három államilag elismert virginia típusú dohányfajta (Hevesi 9, Hevesi 17, Hevesi 19) és két fajtajelölt (Hevesi 20 és Vj 21) kisparcellás összehasonlító vizsgálatának 2012. évi eredményeit közli táblázatokba rendezve a korábbi évek adataival együtt.

IRODALOMJEGYZÉK

VARGA L. (2011): Virginia típusú dohányfajták összehasonlító vizsgálatának eredményei, 2003-2011
http://www.madosz.hu/fileok/File/Agroport%20anyagok/Virginia_Agroport-D_2011.pdf

Results of comparative studies on flue-cured type tobacco varieties 2004 – 2012

LAJOS VARGA
Agroport-D Ltd.

SUMMARY

The author reviews the results of comparative small plot trial in 2012, involved three registered flue-cured type tobacco varieties (Hevesi 9, Hevesi 17, Hevesi 19) and two variety candidates (Hevesi 20 and Vj 21). The results are arranged in tables with the results of previous years.